

Aan de heer drs. A. Lock, Algemeen directeur Evangelische Omroep
Postbus 21000
1202 BA Hilversum
directie@eo.nl

cc Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap: Dhr. E.E.W. Bruins
Minister van Binnenlandse Zaken: Mw. J.J.M. Uitermark
Staatsecretaris Rechtsbescherming ministerie van Justitie en Veiligheid: Dhr. T.H.D. Struycken

Betreft de vierdelige documentaire getiteld: **'Het Complot'**

Ede, 13 augustus 2025

Geachte heer Lock,

Wij verzoeken u bovengenoemde documentaire niet uit te zenden. Wij hebben de uitzending zelf uiteraard niet gezien maar de naam en de beschrijving doen geen recht aan het leed van slachtoffers van georganiseerd sadistisch/satanisch ritueel misbruik en de stand van onderzoek naar dit fenomeen in Nederland en internationaal. Het is derhalve misleidend en schadelijk en een publieke omroep onwaardig. Het persbericht ter aankondiging van de vierdelige documentaireserie *“EO onderzoekt complot van Bodegraven”* (vanaf 25 augustus op NPO 2) maakt al in de titel en vormgeving een directe koppeling tussen slachtoffers en ‘HET COMLOT’.¹

Deze framing van slachtoffers negeert doelbewust de complexe realiteit van hun trauma's, diskwalificeert hun behandelaren en de uitgebreide wetenschappelijke literatuur gerelateerd aan ernstig kindermisbruik. In plaats van een genuanceerde benadering van georganiseerd misbruik, zoals gedocumenteerd door forensische onderzoekers en traumaspecialisten wereldwijd, kiest u in de tekst over de documentaire ervoor slachtoffers af te schilderen als fantassen of complotdenkers. Deze onverantwoorde benadering traumatiseert slachtoffers opnieuw, ondermijnt het serieuze wetenschappelijk onderzoek en alle ontwikkelingen daaromtrent naar ritueel misbruik, en ontmoedigt andere slachtoffers om met hun ervaringen naar buiten te treden of naar de politie te gaan uit angst voor dezelfde stigmatisering en ongelooft.

Wij zullen hieronder eerst ingaan op (wetenschappelijke) ontwikkelingen in Nederland, op internationale ontwikkelingen, daarna op de schade die u aanricht in de levens van

¹ EO, *“EO onderzoekt: Het complot van Bodegraven”*, persbericht, juli 2025. Te vinden via: [EO.nl](https://www.eo.nl)

slachtoffers en tot slot op de verplichtingen van Nederland voortvloeiend uit het VN Kinderrechten verdrag.

De stand van onderzoek in Nederland

Commissie Hendriks

Op 21 december 2022 verscheen het rapport van de Commissie Hendriks 'Tussen ongelooft, ondersteuning en opsporing'.² De commissie was ingesteld door het ministerie van Justitie en Veiligheid, na aandringen van de kamer hiertoe. Over georganiseerd gewelddadig seksueel misbruik van kinderen concludeerde de commissie dat het onomstreden is dat deze vorm van seksueel misbruik bestaat. Zij baseerde haar conclusie op de verklaringen van slachtoffers, de wetenschap en de beelden op het internet. Ten aanzien van dergelijk misbruik met rituele kenmerken heeft de commissie geen concludent antwoord gegeven omdat zij ervan af heeft gezien digitaal onderzoek te laten doen. De commissie adviseert echter wel dat de politie geschoold zou moeten worden in het onderkennen van seksueel geweld tegen kinderen met rituele kenmerken aangezien dit een specialistische benadering vergt.

Het CKM rapport

In april van dit jaar publiceerde het CKM (Centrum Kinderhandel en Mensenhandel)³ haar rapport 'Van kwaad tot erger', over kinderen die door hun ouders seksueel worden uitgebuit. Ook in dit onderzoek wordt melding gemaakt van een kind dat aangeeft een ritueel te moeten uitvoeren bij het seksueel misbruik. Dit drama gaat ieders voorstellingsvermogen te boven. *"Dat is ook precies het probleem. Je ziet het pas als je het durft te zien. Als je nagaat dat dit slechts de slachtoffers zijn die toevallig Chat met Fier weten te vinden, vrees ik dat het ware aantal slachtoffers veel hoger is"*, aldus de directeur van het CKM. In de periode die het onderzoek bestrijkt kwamen bij politie en hulpverleners slechts twee slachtoffers in beeld.

Commissie Bauduin

Op 7 mei 2019 bracht de onderzoeksommissie misbruik Castrum Peregrini (voorgezeten door oud-rechter Frans Bauduin) 1942-1986 haar rapport uit.⁴ Dit rapport beschrijft een elitaire groep in Amsterdam die stelselmatig en ook in groepsverband minderjarigen seksueel misbruikte. In het rapport worden voorbeelden van mensenhandel en seksueel misbruik van minderjarigen in een huis aan de Herengracht te Amsterdam uitgebreid beschreven en wordt ook het gebruik van rituelen beschreven. De dadergroep was een elitaire groep, het misbruik vond plaats in de woning van de vrouw van de burgemeester

² <https://open.overheid.nl/documenten/ronl-8910af043977be5f54da54653af4271ce0fdef23/pdf>

³ <https://www.hetckm.nl/wp-content/uploads/2025/04/CKM-2025.-Van-kwaad-tot-erger.-Kinderen-die-door-hun-ouders-seksueel-worden-uitgebuit.pdf>

⁴ <https://h401.org/wp-content/uploads/CASTRUMONDERZOEK.pdf>

van Amsterdam en in het rapport wordt ook duidelijk dat deze burgemeester (in ieder geval deels) op de hoogte was van wat zich in de woning afspeelde.

Overige recente ontwikkelingen in Nederland

14 Burgemeesters; De beweging rond de Twentse Pater Pio stichting

Veertien burgemeesters wendden zich begin juli jl. tot de ministers van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en van Justitie en Veiligheid met het verzoek om meer mogelijkheden en instrumenten te creëren om sektes aan te pakken.⁵ De burgemeesters vragen met klem om wetgeving die sektarisch misbruik en besloten groeperingen kan aanpakken en de vervolging van sekteleiders expliciet mogelijk maakt. De verhalen over eerdergenoemde stichting geven een beeld van het uitdrijven (ritueel) van de duivel (satanisch) en misbruik.

Hannelore

De EO heeft op 9 juni 2021 een uitzending gewijd aan het verhaal van Hannelore, een meisje dat vanaf haar elfde jaar werd misbruikt in een sekte van de Gemeente Gods van sekteleider Vrieswijk, waar eveneens sprake was van duivelsuitdrijving.

Emma⁶ - overleefde satanisch ritueel misbruik⁷

Op 12 januari 2023 verscheen het artikel van de EO over Emma; Emma overleefde satanisch ritueel misbruik: Voor de buitenwereld zag het gezin van Emma eruit als een doorsnee familie. Vader, moeder en een aantal kinderen die wekelijks naar een traditionele kerk gingen en baden aan tafel. Vader had een kerkelijke functie en maatschappelijk waren ze graag gezien. Maar achter die façade werd Emma satanisch ritueel misbruikt. Niet alleen door haar eigen ouders, maar door een hele gemeenschap die satan aanbidt. Over die gruwelijke praktijken verscheen een boek. 'Jij bent van ons, wat gezegd moet worden'.

De stand van internationaal onderzoek

In de aankondiging van de EO documentaire 'Complot' wordt verwezen naar gebeurtenissen rond seksueel misbruik van kinderen in de jaren '90. Dat was de tijd dat we (publiekelijk) nog niets wisten van seksueel misbruik in de katholieke kerk, in de pleegzorg en in de sport. We wisten nog niet van de gigantische omvang die het seksueel misbruik van kinderen heeft. Die tijd ligt gelukkig achter ons. Wereldwijd is er over georganiseerd ritueel en gewelddadig seksueel misbruik veel gepubliceerd. Wij noemen een paar onderzoeken

⁵ <https://www.tubbergen.nl/sites/tubbergen/files/2025-07/gb-brief-aanpak-misstanden-gesloten-groepen.pdf>

⁶ Voor haar veiligheid is door de EO niet haar echte naam gebruikt.

⁷ <https://www.eo.nl/artikel/emma-overleefde-satanisch-ritueel-misbruik>

Australië:

Professor Michael Salter:

Role of Ritual in the Organised Abuse of Children, 2012.

Organised child sexual abuse in the media, 2016.

Ritual abuse, mind control and organised abuse, examining our history and looking forward, 2018.

Duitsland:

Dr. Bernard Gallagher:

Ritual, and child sexual abuse, but not ritual child sexual abuse, 2000.

[Johanna Schröder et al.](#)

Psychiatric Impact of Organized and Ritual Child Sexual Abuse: Cross-Sectional Findings from Individuals Who Report Being Victimized, 2018.

Verenigd Koninkrijk:

Dr. Elly Hanson

In het Verenigd Koninkrijk verscheen in juli 2025 een officiële politiebriefting van de National Police Chiefs' Council (NPCC) en slachtofferorganisatie NAPAC, onder leiding van Dr. Elly Hanson: *"Organised ritual abuse and its wider context: Degradation, deception and disavowal"*. Daarin wordt nadrukkelijk vastgesteld dat ritueel misbruik daadwerkelijk voorkomt en dat sensationele beeldvorming als complotdenkers een schadelijke barrière vormt voor erkenning, hulpverlening en herstel.⁸

Belangrijke conclusies uit deze politiebriefting zijn:

- Ritueel en georganiseerd misbruik bestaan aantoonbaar, vaak in besloten kringen en met langdurige psychische gevolgen voor slachtoffers;
- Slachtoffers ondervinden vaak ongeloof en uitsluiting, mede door dissociatie, schaamte en het stigma rondom hun ervaringen;
- Mediaframing waarbij slachtoffers worden afgeschilderd als complotdenkers vergroot trauma en ontmoedigt meldingen.

Dr Hanson maakt duidelijk dat er *'In the UK, there have been at least 14 cases in which people have been convicted of sexually abusing children and their use of ritualistic practices in this process was widely acknowledged, either within the criminal or family courts. Nine of these involved more than one perpetrator. In addition, there have been convictions for sexual abuse similar in nature to organised ritualistic abuse, involving multiple family members sadistically sexually abusing and/or torturing their children, as well as forcing them to have sex with others, over the course of their childhoods.'* De verklaringen van slachtoffers, zoals afgelegd bij de Commissie Hendriks sluiten hier naadloos bij aan.

⁸ NPCC & NAPAC (VK), <https://napac.org.uk/wp-content/uploads/2025/07/NAPAC-NPCC-Organised-ritual-abuse-and-its-wider-context-Degradation-deception-and-disavowal-July-2025-1.pdf> Dr. Elly Hanson, juli 2025.
Samenvatting: napac.org.uk

Dit rapport verdient des te meer de aandacht omdat dit onderzoek tot stand is gekomen door samenwerking met de Nationale Politie en de ernst van de problematiek en het belang van onderzoek door de politie volledig wordt onderschreven.

De Verenigde Staten:

Het National Centre for Missing and Exploited Children (NCMEC) heeft in een mail met de Stichting Misbruikt! aangegeven dat zij inzichtelijk hebben dat er online netwerken zijn die ritueel seksueel misbruik van kinderen propageren en plegen en dat zij een zestel van die netwerken nauwlettend in de gaten houden (zie bijlage 1, deze mail is met de Commissie Hendriks gedeeld).

Kortom onderzoek laat zien dat de jaren '90 ver achter ons liggen en de kennis omtrent seksueel misbruik van kinderen, georganiseerd, gewelddadig, ritueel of satanisch een significante ontwikkeling heeft doorgemaakt.

Veroordelingen voor georganiseerd seksueel misbruik van kinderen met rituele kenmerken

Het Verenigd Koninkrijk:

Zoals boven vermeld is er in het Verenigd Koninkrijk in tenminste 14 zaken een veroordeling gevolgd. Hieronder een geruchtmakende zaak:

<https://www.bbc.com/news/uk-england-birmingham-51064219>

'A church pastor repeatedly raped children after "holy baths" he claimed would ward off evil. Michael Oluronbi targeted seven victims over 20 years, telling some they would fail exams or become a witch if his advances were refused. Four girls became pregnant and his wife Juliana Oluronbi arranged abortions - with one girl estimating she had five or six during secondary school. A Birmingham Crown Court jury convicted the couple of numerous charges.'

Canada

<https://www.lesoleil.com/actualites/justice-et-faits-divers/2024/04/05/un-rituel-satanique-pour-planifier-le-viol-de-sa-fille-6M5WE7AQXVDVDFFMVLD6CNSLLI/>

Marokko

https://fr.le360.ma/societe/pedophilie-et-rituels-sataniques-a-tanger-la-cour-dappel-exige-une-expertise-medicale-pour-les_LGHHJBXNNBERZAAQEDJIWIFYJVY/

Nederland

[ECLI:NL:RBDHA:2023:5623](#) : Een veroordeling in Nederland voor een verkrachting met satanische, rituele kenmerken (*Je hebt een slangengezin in je, het meeste is weg maar er is*

een dochtertje achtergebleven, omdat het een vrouwelijke slang is laat zij mij dit met jou doen. Ze weigert jouw lichaam te verlaten).

Valse aangiftes

In de aankondiging van de documentaire besteedt u aandacht aan de beschuldiging die later niet 'waar' blijkt te zijn en wat dat doet met beschuldigden. Er bestaat een hardnekkige mythe dat in zedenzaken vaker sprake zou zijn van valse aangiften dan in andere misdrijven. Onderzoek heeft uitgewezen dat dat niet klopt.

In 1999 is het Landelijk Expertisebureau Bijzondere Zedenzaken (LEBZ) bij de politie in het leven geroepen, niet, zoals men zou verwachten, ter bescherming van kinderen die (georganiseerd, gewelddadig, dan wel ritueel) seksueel zijn misbruikt, maar met het doel valse aangiften te voorkomen. (zie [reactie](#) op onderzoeksrapport LEBZ 2023 van Stichting Misbruikt!) Het LEBZ is er trots op dat zij in de afgelopen 25 jaar hun methoden niet hebben aangepast. Gelet op het feit dat sinds 1999 het tot dan toe verborgen gehouden seksueel misbruik in de katholieke kerk openbaar is geworden, dat de rapporten Deetman, Samson en De Winter een geheel ander beeld hebben geschetst van de aard en omvang van seksueel misbruik van kinderen is dat achterhaald en houdt dit een effectieve aanpak van seksueel geweld tegen kinderen tegen. Uitgaande van de schatting dat 32% van de minderjarigen voor het 18de jaar een vorm van seksueel geweld meemaakt is, zou het voor de hand liggen indien de politie de bescherming van kinderen tegen seksueel geweld tot haar eerste doel zou maken.

Schade voor slachtoffers

De teksten op uw website, uw gekozen titel van de documentaire serie en de vermoedelijke inhoud van uw uitzendingen zijn zeer schadelijk voor de slachtoffers die deze vreselijke vorm van seksueel geweld hebben meegemaakt. Zij zijn veelal ernstig getraumatiseerd en een uitzending waarin zij als leugenaar, fantast of complotdenker worden neergezet kan leiden tot secundaire victimisatie. Uit signalen die wij inmiddels vanuit onze achterban hebben ontvangen blijkt dat de aankondiging van uw documentaire bij slachtoffers gevoelens van angst, schaamte, ongeloof en hernieuwd trauma oproept.

Het Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK)

Artikel 34 van het Verdrag verplicht staten kinderen te beschermen tegen seksueel geweld. Art 39 van het Verdrag ziet onder meer op de bescherming van kinderen tegen secundaire victimisatie. De bescherming van deze rechten kunnen ook tegen derden (zoals uw omroep) worden ingeroepen.

MISBRUIKT!

Tot slot

In uw aankondiging van deze documentaire suggereert u dat deze vorm van misbruik niet bestaat en het gevolg is van complottheorieën. U grijpt met name terug op opvattingen die in 1990 heersend waren. Zowel onderzoek in Nederland, als internationaal onderzoek toont aan dat die opvattingen achterhaald zijn. Net zoals het idee dat in de katholieke kerk geen misbruik plaats kon vinden. Het recente onderzoek van Dr. Hanson en haar samenwerking met de politie zou voor Nederland een voorbeeld moeten zijn.

Het onderzoek dat ten grondslag ligt aan de documentaire deugt niet, onderzoekers voorzien zich van valse bronvermelding⁹ en hebben geen oog gehad voor de (wetenschappelijke) ontwikkelingen in Nederland en internationaal. Door uitzending van deze documentaire schendt u het IVRK en met name de artikelen 34 en 39 van het Verdrag.

Met vriendelijke groet,
Stichting Misbruikt!

Corinne Dettmeijer-Vermeulen
Voorzitter Raad van Toezicht,
Voormalig Nationaal Rapporteur Mensenhandel
en Seksueel Geweld tegen Kinderen

Miranda Freriks
Directeur Bestuurder

⁹ Aanvankelijk noemde u in de aankondiging een aantal bronnen voor deze stellingname, waaronder de Nationaal Rapporteur Mensenhandel. Nadat de voorzitter van de Raad van Toezicht van Stichting Misbruikt!, Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Seksueel Geweld tegen Kinderen van 2006 tot 2017, hierover vragen had gesteld aan haar opvolger, werden alle bronnen van uw site verwijderd.

MISBRUIKT!

Mede namens:

STICHTING LISA
tegen georganiseerd kindermisbruik

Stichting Lisa Tegen Georganiseerd Kindermisbruik

Kenniscentrum Transgenerationeel Georganiseerd Geweld

SPOTLIGHT

Slachtofferorganisatie Stichting Spotlight

Bijlage 1: Mail van NCMEC, National Center Missing & Exploited Children, 21 oktober 2022 waarin zij aangeven een half dozijn series van ritueel misbruik te volgen.

Bijlage 1

Mail van NCMEC, National Center Missing & Exploited Children, 21 oktober 2022 waarin zij aangeven een half dozijn series van ritueel misbruik te volgen.

Van: >XXXX
Datum: November 21, 2022
Onderwerp: Fwd: RE: Pictures
Aan: Miranda
Cc:

Hi Miranda,
There are around half a dozen identified series involving children and ritual child sexual abuse that we are aware of/tracking within our systems.

From: Miranda
Sent: Monday, November 21, 2022 10:32 AM
To: XXXX
Subject: Pictures

External email warning - This email originated from an external party (outside of NCMEC). Please do not click links or open attachments unless you were expecting this communication. If you believe this message is suspicious in nature, please use the "Report Phishing" button built into Outlook.

Dear XXXX,

How are you, is everything ok? I have a short question for you, have you or does your organization have ever found photos of ritual child abuse? For example with a cross or other attributes on it?

If you have or if you heard about it by another organisation, we would very much like to speak with you about this.

With all the best,
Miranda Freriks and Corinne Dettmeijer